

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.07.0003.F

A. T.,

Mr. Michel Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN LUIK.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest, op 25 oktober 2006 gewezen door het Arbeidshof te Luik.

Raadsheer Philippe Gosseries heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal met opdracht Philippe de Koster heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert volgend middel aan.

Geschonden wettelijke bepalingen

- *artikel 159 van de Grondwet;*
- *algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten;*
- *artikel 23 van het Gerechtelijk Wetboek;*
- *voor zover nodig, algemeen rechtsbeginsel betreffende de afwezigheid van gezag van rechterlijk gewijsde van de eindbeslissingen tot verwerping, die uitgesproken worden door de administratieve, met eigenlijke rechtspraak belaste organen.*

Aangevochten beslissing

Het arrest hervormt het beroepen vonnis en “herstelt de beslissing van 4 oktober 2005 (van de verweerder), die op 7 oktober 2005 ter kennis is gebracht en het voorwerp van het geschil is, in al haar beschikkingen”. Het verantwoordt die beslissing op grond van alle redenen die vermeld worden onder de titel “Discussie”, die hier als volledig weergegeven worden beschouwd, en met name, na erop gewezen te hebben dat “uit het opzet van artikel 57, §2, van de wet van 8 juli 1976 volgt dat de door die bepaling voorgeschreven beperking van de hulp geen betrekking heeft op de vreemdelingen die, om redenen onafhankelijk van hun wil, verhinderd zijn om naar hun land van oorsprong terug te keren, aangezien de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in dit geval de maatschappelijke hulp moeten blijven verstrekken tot op het ogenblik dat de betrokkenen in staat zijn het grondgebied te verlaten”, op de volgende gronden:

“In het huidige geschil kan het (arbeids)hof geen uitspraak doen over de verdiensten van de beslissingen, en met name die op grond waarvan de algemene directie van de Dienst Vreemdelingenzaken op 12 juni 2002, na onderzoek van (eisers) concrete situatie, geweigerd heeft zijn verblijf toe te staan, met bevel om het grondgebied te verlaten, op grond dat hij niet aantoonde dat er in zijn geval ‘ernstige aanwijzingen bestonden voor zijn vrees om vervolgd te worden in de zin van het internationaal Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951’, beslissing die op 19 augustus 2002 is bevestigd door het (Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen), waarna de Raad van State een vordering tot schorsing van deze beslissing bij arrest van 11 september 2002 heeft verworpen en bij arrest van 22 mei 2003 een afstand van geding heeft vastgesteld;

Het (arbeids)hof kan evenmin, in de plaats van de wetgever of van de uitvoerende macht, een algemene maatregel nemen om de verwijdering van elke vreemdeling van Togolese afkomst van het grondgebied te verbieden;

Te dezen toont (de eiser) voor het (arbeids)hof niet aan dat er enig gegeven bestaat dat, in het kader van zijn asielaanvraag van 9 juni 2002, niet zou zijn beantwoord door de instanties die bevoegd zijn om van die aanvraag kennis te nemen;

Bijgevolg, aangezien (de eiser) niet aantoonde dat hij, om redenen onafhankelijk van zijn wil, verhinderd zou zijn om naar zijn land van herkomst terug te keren en (de verweerder)

verplicht is maatschappelijke hulp te verlenen, moet het hoger beroep gegrond worden verklaard”.

Grievan

Eerste onderdeel

Krachtens artikel 159 van de Grondwet, passen de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toe in zover zij met de wetten overeenstemmen. Die bepaling is van toepassing op de individuele administratieve handelingen. De wettigheidstoetsing die dit artikel invoert, heeft een algemene draagwijdte. Ze heeft betrekking op zowel de externe of formele wettigheid als op de interne wettigheid van de administratieve akte. De toetsing van de wettigheid van de administratieve handeling door de rechter wordt niet opgeheven en zelfs in generlei mate beperkt wanneer tegen de handeling een beroep tot nietigverklaring voor de Raad van State werd ingesteld, dat door dit administratief hooggerechtshof werd verworpen, of, zoals te dezen, een beroep tot schorsing dat door dit rechtscollege werd verworpen wegens gebrek aan ernstige middelen.

De aldus door de Grondwet ingestelde wettigheidstoetsing houdt rechtstreeks verband met het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding van de machten.

De eiser heeft in zijn aanvullende conclusie betoogd dat de administratieve beslissing tot verwerping van zijn asielaanvraag, met het bevel om het grondgebied te verlaten, die de grondslag vormde voor de beslissing van de verweerder om hem maatschappelijke hulp te weigeren, onwettig was en heeft op grond van artikel 159 van de Grondwet aangevoerd dat “de ongeldigheid van het bevel om het grondgebied te verlaten, ertoe leidt dat hieraan geen gevolg verleend mag worden, waarbij het meest rechtstreekse gevolg (verweerders) weigering van maatschappelijke hulp is geweest”.

De vaststelling van het arrest, enerzijds, dat de beslissing “op grond waarvan de algemene directie van de Dienst Vreemdelingenzaken op 12 juni 2002, na onderzoek van (eisers) concrete situatie, geweigerd heeft zijn verblijf toe te staan, met bevel om het grondgebied te verlaten, beslissing die op 19 augustus 2002 is bevestigd door het (Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen), waarna de Raad van State een vordering tot schorsing van deze beslissing bij arrest van 11 september 2002 heeft verworpen en bij arrest van 22 mei 2003 een afstand van geding heeft vastgesteld”, en, anderzijds, dat “het (arbeids)hof evenmin, in de plaats van de wetgever of van de uitvoerende macht, een algemene maatregel kan nemen om de verwijdering van elke vreemdeling van Togolese afkomst van het grondgebied te verbieden” en, ten slotte, dat “(de eiser) voor het (arbeids)hof te dezen niet aantoont dat er enig gegeven bestaat dat, in het kader van zijn asielaanvraag van 9 juni 2002, niet zou zijn beantwoord door de instanties die bevoegd zijn om van die aanvraag kennis te nemen”, verantwoordt, in het licht van artikel 159 van de Grondwet, de weigering van het arbeidshof om “uitspraak (te) doen over de verdiensten van de beslissingen” en dus over de wettigheid van de beslissingen van 12 juni 2002 van het Commissariaat-generaal voor vreemdelingen en

staatlozen, niet naar recht (schending van artikel 159 van de Grondwet en miskening van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten).

Tweede onderdeel

Nu artikel 159 van de Grondwet de hoven en rechtbanken verplicht de besluiten en verordeningen, evenals de individuele administratieve handelingen, slechts toe te passen voor zover ze volgens hen met de wetten overeenstemmen, bindt het arrest, waarbij de Raad van State een beroep tot nietigverklaring ten gronde verwerpt of een beroep tot schorsing van een verordenende of individuele handeling wegens gebrek aan ernstige middelen verwerpt, de hoven en rechtbanken niet wanneer de onwettigheid van de handeling voor hen wordt aangevoerd, weze het op grond van dezelfde middelen en tussen dezelfde partijen.

Het bestreden arrest oordeelt dat het arbeidshof, in het kader van het bij dat hof aanhangig gemaakte geschil, geen “uitspraak kan doen over de verdiensten van de beslissingen, en met name die op grond waarvan de algemene directie van de Dienst Vreemdelingenzaken op 12 juni 2002, na onderzoek van (eisers) concrete situatie, geweigerd heeft zijn verblijf toe te staan (...), beslissing die op 19 augustus 2002 is bevestigd door het (Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen), waarna de Raad van State een vordering tot schorsing van deze beslissing bij arrest van 11 september 2002 heeft verworpen en bij arrest van 22 mei 2003 een afstand van geding heeft vastgesteld”.

Uit die overwegingen blijkt dat de feitenrechters oordeelden geen uitspraak meer te mogen doen over de wettigheid van de voormelde beslissingen van de Dienst Vreemdelingenzaken en van het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, aangezien de Raad van State, bij arrest van 11 september 2002, de vordering tot schorsing van de beslissing van dat Commissariaat-generaal verworpen had op grond dat het aangevoerde middel niet ernstig was. De feitenrechters hebben aan dit arrest aldus gezag van gewijsde verleend, of op zijn minst een draagwijdte die het arrest jegens hen niet had, in zoverre de beslissing van de Raad van State hen niet van de verplichting ontsloeg om de wettigheid te onderzoeken van de beslissing waartegen het beroep tot schorsing was ingesteld, zoals de eiser hen daartoe had verzocht in zijn in het eerste onderdeel van het middel bedoelde aanvullende conclusie (schending van de artikelen 159 van de Grondwet en 23 van het Gerechtelijk Wetboek en miskening van het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde van de eindbeslissingen van de administratieve, met eigenlijke rechtspraak belaste organen).

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste onderdeel

Luidens artikel 159 van de Grondwet passen de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toe in zover zij met de wetten overeenstemmen.

De met eigenlijke rechtspraak belaste organen zijn krachtens deze bepaling bevoegd en verplicht om de interne en externe wettigheid te onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, verweer of exceptie steunt.

De wettigheidstoetsing wordt niet beperkt door de omstandigheid dat tegen de administratieve handeling voor de Raad van State een vordering tot schorsing is ingesteld, evenals een beroep tot nietigverklaring dat, na verwerping van de vordering tot schorsing, geleid heeft tot een arrest dat de afstand van geding heeft vastgesteld.

Het arrest verklaart het hoger beroep van de verweerder gegrond en herstelt zijn beslissing van 4 oktober 2005 om eisers recht op maatschappelijke hulp tot de dringende medische hulp te beperken, in al haar beschikkingen, op grond dat “het (arbeids)hof geen uitspraak kan doen over de verdiensten van de beslissingen, en met name die op grond waarvan de algemene directie van de Dienst Vreemdelingenzaken op 12 juni 2002 (...) geweigerd heeft zijn verblijf toe te staan (...), beslissing die op 19 augustus 2002 is bevestigd door het (Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen), waarna de Raad van State een vordering tot schorsing van deze beslissing bij arrest van 11 september 2002 heeft verworpen en bij arrest van 22 mei 2003 een afstand van geding heeft vastgesteld”.

Het arrest verantwoordt noch op die grond noch op enig andere grond zijn beslissing om te weigeren de door de eiser betwiste wettigheid te onderzoeken van die twee administratieve beslissingen, waarop volgens hem de beslissing van 4 oktober 2005 van de verweerder was gesteund, naar recht.

Het onderdeel is gegrond.

Er bestaat geen grond tot onderzoek van het tweede onderdeel, dat niet kan leiden tot ruimere cassatie.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest, in zoverre het uitspraak doet over de gegrondheid van het hoger beroep.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Gelet op artikel 1017, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, veroordeelt de verweerder in de kosten.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Arbeidshof te Bergen.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, derde kamer, te Brussel, door afdelingsvoorzitter Christian Storck, de raadsheren Daniel Plas, Christine Matray, Sylviane Velu en Philippe Gosseries, en in openbare terechtzitting van tien september tweeduizend en zeven uitgesproken door afdelingsvoorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal met opdracht Philippe de Koster, met bijstand van griffier Jacqueline Pigeolet.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van raadsheer Koen Mestdagh en overgeschreven met assistentie van adjunct-griffier Johan Pafenols.

De adjunct-griffier,

De raadsheer,